

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ
МАГИСТРАТУРА БЎЛИМИ**

Қўлёзма ҳуқуқида
УДК:6П8:338.45(575.1)

АБДУСАЛОМОВ НУРМУХАММАД БЕГИМКУЛОВИЧ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ОЗИҚ-ОВҚАТ
САНОАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ
ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ**

**(“ЎЗБЕКОЗИҚОВҚАТХОЛДИНГ” Холдинг компанияси
маълумотлари асосида)**

5A230102 – “Иқтисодиёт (реал сектор)” мутахассислиги бўйича

**Магистр
академик даражасини олиш учун ёзилган**

ДИССЕРТАЦИЯ

**Илмий рахбар:
и.ф.н.,доц. С.С.Қосимов**

ТОШКЕНТ – 2018

Диссертация ишида куйидаги асосий масалалар ҳал этилди: озиқ-овқат саноати корхоналарини ривожлантириш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш фаолиятида унинг зарурлиги ва ўзига хос хусусиятлари ёритилди, “Ўзбекозиқовқатхолдинг” холдинг компанияси фаолияти тавсифи ва экспорт кўрсаткичлари таҳлил қилинди ҳамда озиқ-овқат саноати тармоғи корхоналарининг экспорт салоҳиятини ошириш. Мамлакатимизда озиқ-овқат корхоналарининг фаолиятини ривожлантириш истикболлари ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашни такомиллаштириш ва саноат корхоналарида иқтисодий хавфсизликни таъминлашнинг автоматлаштирилган тизимни яратиш. Тадқиқотлар жараёнида ишлаб чиқилган илмий таклиф ва амалий тавсияларнинг амалиётда қўлланилиши озиқ-овқат саноати маҳсулотлари ривожлантириш ва озиқ овқат хавфсизлигини таъминлаш устувор ривожлантиришга олиб келади.

In the dissertation the following key issues were solved: the development of food industry enterprises, its necessity and specificity in the functioning of food security, analysis of the performance and export performance of the holding company "Uzbekoziqovkatholding" and the export potential of the food industry enterprises upgrade Prospects for the development of food industry in our country and improving food security and creating an automated system for ensuring economic safety at industrial enterprises. The practical application of scientific recommendations and practical recommendations in the research process will lead to the development of food industry products and to the priority development of food security.

Магистрлик диссертация иши “Саноат иқтисодиёти” кафедрасида дастлабки ҳимоядан ўтган. _____ сонли баённома «_____» _____ 2018 й.

Илмий раҳбар: Қосимов С.С.

имзо

сана

Магистр:

Абдусаломов Н.

имзо

сана

“Ҳимояга тавсия этилади”

“Саноат иқтисодиёти” кафедраси

муdiri, доц. И.Хотамов

“14” май 2018 йил

Ҳимоя 2018 йил “22” 06 соат 14⁰⁰ да Тошкент давлат иқтисодиёт университетида бўлиб ўтади.

МУНДАРИЖА

	КИРИШ	4
I БОБ.	ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.	12
1.1.	Озиқ-овқат саноати корхоналари фаолиятини ташкиллаштиришнинг иқтисодий ва ҳуқуқий асослари.....	12
1.2.	Озиқ-овқат корхоналарида замонавий бошқарувни стратегиясини ташкил этишнинг йуналишлари	23
1.3.	Озиқ-овқат хавфсизлигини мазмуни ва хорижий давлатлар тажрибалари.....	32
	Биринчи боб бўйича хулоса.....	39
II БОБ.	“ЎЗБЕКОЗИҚОВҚАТХОЛДИНГ” ХОЛДИНГ КОМПАНИЯСИ КОРХОНАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ ИҚТИСОДИЙ КУРСАТКИЧЛАРИ ТАҲЛИЛИ.	40
2.1	“Ўзбекозиқовқатхолдинг” холдинг компанияси фаолияти тавсифи ва кўрсаткичлари таҳлили.....	40
2.2.	Озиқ-овқат саноатида амалга оширилган ташкилий-иқтисодий ўзгаришлар ва ривожланиш йуналишларини таҳлили.....	49
2.3.	“Ўзбекозиқовқатхолдинг” холдинг компанияси экспорт фаолияти кўрсаткичлари таҳлили	63
	Иккинчи боб бўйича хулоса	66
III БОБ.	ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИНИ РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ.	68
3.1	Озиқ-овқат хавфсизлиги ҳамда унинг сифатини юқори даражада ривожлантириш ва такомиллаштириш	68
3.2.	Озиқ-овқат корхоналарида маҳсулотларини ишлаб чиқаришда модернизациялаштириш ҳамда экспорт салоҳиятини ривожлантиришни ошириш	76
3.3.	Саноат корхоналарида иқтисодий хавфсизликни таъминлашнинг автоматлаштирилган тизимини яратиш.....	84
	Учинчи боб бўйича хулоса.....	92
	Хулоса ва таклифлар.....	93
	Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	98

КИРИШ

Магистрлик диссертация мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги: Ўзбекистон мустақиллика еришиши шарофати билан иқтисодиётнинг барча соҳаларида туб ўзгаришлар рўй берди. Шунингдек, саноат тармокларида ҳам ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналарида ҳам ислохотлар амалга оширилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти *Шавкат Мирзиёевнинг* 2016 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ҳамда 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасида “...макроиқтисодий мутаносибликни сақлаш, қабул қилинган ўрта муддатли дастурлар асосида таркибий ва институтсионал ўзгаришларни чуқурлаштириш ҳисобига ялпи ички маҳсулотнинг барқарор юқори ўсиш суръатларини таъминлаш” зарурлигини яққол белгилаб берилган¹.

Кейинги йилларда бутун жаҳонни ташвишга солаётган глобал муаммолардан бири сифатида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан барқарор ва узлуксиз таъминлаш ҳамда озиқ-овқат хавфсизлигини мустаҳкамлаш кун тартибига қўйилмоқда. Глобал озиқ-овқат хавфсизлиги доирасида минтақаларда озиқ-овқат саноатини ривожлантиришнинг ташкилий ва иқтисодий механизмларини такомиллаштириш масаласини ижобий ҳал этишга бир қатор омиллар ва муаммолар таъсир кўрсатишига эътиборни қаратмоқчимиз.

Мамлакатнинг озиқ-овқат хавфсизлигини янада таъминлаш, бозорни сифатли, хавфсиз ва арзон озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлдириш, аҳолининг харид имкониятларини мустаҳкамлаш, ташқи иқтисодий фаолиятни либераллаштириш ва соғлом рақобат муҳитини

¹ 2017 — 2021 йилларда “Ўзбекистон Республикаси Президентинг 2017 йил 7 февральдаги “Ўзбекистон Республикаси янада ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар стратегияси”. ПФ 4947-сонли Фармони.